

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет

Кафедра етнології та краєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з науково-педагогічної та навчальної роботи

_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Природні та історико-культурні туристичні ресурси України

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історія та археологія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма культурний туризм	Краєзнавство, екскурсознавство та історико-
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023 /2024
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладач: Гончаров Олександр Петрович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

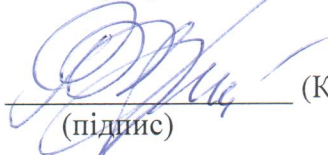
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2023

Розробник: Гончаров Олександр Петрович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри етнології та краєзнавства

 (Капелюшний В.П.)
(підпис)

Протокол № 14 від «21» 06
2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «25» 06 2023 року № 10

Голова науково-методичної комісії (Терес Н.В.)
(підпис)

«25» 06 2023 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування системного уявлення у студентів про розвиток туризму, туристичні ресурси України, озброєння майбутніх фахівців теоретичними знаннями і практичними навичками, які можуть бути використані у майбутній професійній діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* найважливіші факти, події та процеси історичного минулого України.
2. *Вміти* критично аналізувати різноманітну інформацію, самостійно підбирати літературу та працювати з джерелами.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Взаємозв'язок краєзнавства і туризму, екскурс в історію розвитку та сучасного стану краєзнавчо-туристської діяльності в Україні; туристичне районування України; конкретизація змісту поняття «туристичні ресурси» та ознайомлення з туристично-рекреаційним потенціалом регіонів України, особливостями використання краєзнавчих туристичних ресурсів для організації туристичної діяльності.

4. Завдання (навчальні цілі): характеристика історії розвитку та сучасного стану краєзнавчо-туристської діяльності в Україні, засвоєння базових понять дисципліни, конкретизація змісту поняття «туристичні ресурси» та ознайомлення з туристично-рекреаційним потенціалом регіонів України, особливостями використання краєзнавчих туристичних ресурсів для організації туристичної діяльності, вироблення навичок роботи з науковою і спеціальною літературою, картами, довідковими виданнями тощо, уміння застосовувати здобуті під час навчання знання на практиці: при написанні магістерських робіт, в подальшій науковій та практичній діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Ко д	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати</i> основні етапи історії розвитку туризму в Україні.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>Індивідуальне завдання (реферат 1)</i>	10
1.2.	<i>Знати</i> сутність базових понять і термінів туристичної галузі, комплексної оцінки туристичних ресурсів.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>контрольна робота з тем ЗМ1 (тест)</i>	10
1.3.	<i>Знати</i> найважливіші праці в галузі	<i>лекція, семінар,</i>	<i>усне</i>	10

	туристичних ресурсів.	<i>самостійна робота</i>	<i>опитування</i>	
1.4.	Знати туристичне районування території України.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>усне опитування</i>	10
1.5.	Знати конкретний матеріал про туристичні ресурси України.	<i>лекція, семінар, самостійна робота</i>	<i>контрольна робота з тем ЗМ2 (тест)</i>	10
1.6.	Знати особливості туристичних ресурсів у регіонах України.	<i>лекція, семінар, самостійна робота</i>	<i>індивідуальне завдання (реферат 2)</i>	10
2.1.	Вміти аналізувати джерела та праці з туристичних ресурсів.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>підсумкова контрольна робота (екзамен)</i>	20
2.2.	Вміти аналізувати туристичні ресурси регіонів України.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>підсумкова контрольна робота (екзамен)</i>	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)							
	1.1	1.2	1.3.	1.4.	1.5.	1.6.	2.1.	2.2.
ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний період або проблему (в тому числі з краєзнавства, історико-культурного туризму та екскурсійної справи).	+	+	+	+	+	+		
ПРН 16. Вміти організувати краєзнавчі та інші види екскурсій і турів пізнавального характеру.		+	+	+	+	+	+	+
ПРН 17. Вміти розробляти екскурсії та тури історико-культурного спрямування.		+	+	+	+	+	+	+
ПРН 18. Вміти впроваджувати та організувати тематичні екскурсії та тури на основі історико-культурної спадщини України та країн світу.		+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.2. – 5 балів/ 2 бали*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.5. – 5 балів/ 2 бали.
3. Індивідуальне завдання 1: РН 1.1. – 10 балів/ 6 балів.
4. Індивідуальне завдання 2: РН 1.6. – 10 балів/ 6 балів.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 1): РН 1.3. – 5 балів/ 2 бали.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 2): РН 1.5; 1.6 – 25 балів/ 15 балів.
7. Підсумкова контрольна робота Р.Н. 2.1, 2.2. – 40 балів/ 15 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – екзамен;
 - максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів.
- Оцінюються такі результати навчання студента: вміння аналізувати джерела та праці з туристичних ресурсів, аналізувати туристичні ресурси регіонів України.
- форма проведення екзамену – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи (у формі тестування); бали, отримані за виконання індивідуальних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях, а також бали, які отримані за підсумкову контрольну роботу.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 – 4, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 5 – 9.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (екзамен).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (екзамен) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 З історії розвитку туризму та туристичне районування України			Змістовий модуль 2 Туристичні ресурси країв України			Підсумковий контрольна робота / екзамен
20 залікових балів (максимум)			40 залікових балів (максимум)			
Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Семінари	Модульний контроль	
10 (максимум)	5 (максимум)	5 (максимум)	10 (максимум)	25 (максимум)	5 максимум	

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється під час семінарських занять, оцінювання індивідуальних завдань (реферат), модульних контрольних робіт, підсумкової контрольної роботи.

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість отримати від 1 до 5 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 2 бали;
- логіка викладення 1 бал;
- використання основної і додаткової літератури 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

Виконані індивідуальні завдання (реферат) студент подає викладачеві не пізніше ніж за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема, **Індивідуальне завдання 1** (орієнтовно до 15 жовтня) і **Індивідуальне завдання 2** (орієнтовно до 25 листопада).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання (реферат):**

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми 7-8 балів;
- тема розкрита неповно 5-6 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 3-4 бали;
- розкритий лише окремий аспект 1-2 бали.

Теми рефератів викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті (орієнтовно перша декада вересня).

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**.

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 10 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 бал. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 5 балів. Студент, який не виконав вимоги по самостійній роботі, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

Екзаменаційний білет містить містить 4 завдання, кожне з яких оцінюється в 10 балів.

- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми 10 балів;
- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 9 балів;

Відповідь відображає знання фактичного матеріалу	8 балів;
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	6-7 балів;
Відповідь фрагментарна, відображені лише окремі аспекти проблеми	4-5 балів;
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі	2-3 балів;
Відповідь містить значні помилки елементарного рівня	1 бал.

Бали, які отримані студентом на екзамені, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (семінари, модульні контрольні роботи, реферати).

Умовою допуску до підсумкової контрольної роботи (екзамену) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт та виконання індивідуальних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. **Рекомендований мінімум** для допуску до підсумкової контрольної роботи (екзамену) – **36 балів**.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / екзамен	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>36</i>	<i>24</i>	<i>60</i>
Максимум	60	40	100

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Студент, який набрав суму балів **не менше** встановленого мінімуму залікових балів (60) має право, за погодженням з викладачем, не виконувати підсумкову контрольну роботу. У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше ніж до 100) він складає екзамен.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Частина 1. З історії розвитку туризму та туристичне районування України				
1	Тема 1. Вступ. Короткий екскурс в історію розвитку туризму.	2	-	2
2	Тема 2. Туристичні ресурси України: загальна характеристика. Комплексна оцінка туристичних ресурсів.	4	-	6
3	Тема 3. Туристичне районування України	2	-	4
4	Тема 4. Туристичні ресурси Карпатського туристичного регіону.	3	4	8
5	<i>Індивідуальна робота 1</i>	-	-	10
6	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест)</i>	1		-
	Всього з модуля	12	4	30
Частина 2. Туристичні ресурси країв України				
7	Тема 5. Туристичні ресурси Поліського туристичного регіону.	2	2	8
8	Тема 6. Туристичні ресурси Подільського туристичного регіону.	2	2	8
9	Тема 7. Туристичні ресурси Придніпровського туристичного регіону.	2	4	8
10	Тема 8. Туристичні ресурси Слобожанського туристичного регіону.	2	2	8
11	Тема 9. Туристичні ресурси Азовсько-Чорноморського туристичного регіону.	3	1	8
12	<i>Індивідуальна робота 2</i>		-	10
13	<i>Контрольна робота з тем ЗМ 2 (тест)</i>	1		-
14	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		1	-
	Всього з модуля	12	12	50
	ВСЬОГО	24	16	80

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **24 год.**

Семінари – **16 год.**

Самостійна робота – **80 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – Київ, 2001.
2. Вечерський В. Загальні відомості про історико-культурні ресурси в туристичних регіонах України // Туристично-краєзнавчі дослідження. Випуск 2. – К., 1999. – С.99 – 122.
3. Івченко А.С. Вся Україна. Путівник. – Київ, 2006.
4. Історико-культурні заповідники: [наук. моногр.] / М-во культури України, Держ. служба з питань нац. культур. спадщини, НДІ пам'яткоохорон. дослідж.; ред. В. В. Вечерський. – Київ, 2011.
5. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: навчальний посібник. – Київ, 2003.
6. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник / За ред. проф. Ф.Д. Заставного. – Київ, 2006.
7. Попович С. Туристичне краєзнавство: генеза, методологія, завдання // Краєзнавство. – 2015. – № 3/4. – С.11 – 123.
8. Попович С.І. Туристично-екскурсійні ресурси України: вступ до проблеми // Туристичні ресурси України: Зб. наук. статей. – Київ, 1996.
9. Федорченко В.Х., Мініч І.М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. – К.: Дніпро, 2000.
10. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навч. посіб./ Н.В. Фоменко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007.

Додаткова:

1. Барановський О.М., Барановська О.В. Туристичний маршрут «По історичних місцях Чернігівщини» // Туристичні ресурси України. – К., 1996. – С.106 – 111.
2. Бойко В. та ін. Замки Тернопілля. – Тернопіль, 2009.
3. Вечерський В. Заповідники України // Пам'ятки України: Історія та культура. – 1997. – № 2. – С. 30 – 49.
4. Визначні пам'ятки Києва: [Текст]: енцикл. довід. / Г.Ю. Івакін, М.Б. Кальницький, Ю.В. Павленко, О.Ю. Храмов. – К., 2005.
5. Друг О. Вулицями старого Києва. – Львів, 2013.
6. Київщинознавство: Посіб. для вчителя / За ред. І. Лікарчука. – К., 2001.
7. Крачило М.П., Попович С.І., Федоренко Н.В. Проблеми туристичного районування // Туристичні ресурси України: Зб. наук. статей. – Київ, 1996.
8. Курортні ресурси України. – К.: Укопрофздоровниця, 2002.
9. Лесик О.В. Замки та монастирі України. – Львів, 1993.
10. Макарчук С.А. Історико-етнографічні райони України: навч. посіб. – Львів, 2012.
11. Мацюк О.Я. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки. – Львів, 2005.
12. Панченко Т.Ф. Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура. – Київ, 2009.
13. Панченко Т.Ф., Попович С.І. Комплексна оцінка туристичних ресурсів // Устойчивое развитие туризма на Черноморском побережье: Сб. материалов симпозиума. – Одесса, 2001.
14. Рожко В. Православні монастирі Волині і Полісся. – Луцьк, 2000.
15. Трегубова Т., Вечерський В. Заповідні місця України // Архітектура України. – 1993. – № 2.
16. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. Історія туризму: Навчальний посібник. – 2-е вид., переробл. та допов. – Київ, 2008.
17. Чеховський І. Прогулянка Чернівцями та Буковиною. – Чернівці, 2007.